

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 8:—
za pol leta . K 4:—
za četrt leta . K 2:—
za 1 mesec . K 7:—
Za Ljubljano mesečno 7 K
Za inozemstvo mesečno K 12:—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Proti delavstvu.

Že dalj časa je opažati, da iz Belgrada veje delavstvu neprijazen, da, sovražen veter. Odkar so komunisti letošnjega maja diskreditirali na tako nesrečen način delavsko stvar, se je prejšnji respekt pred delavstvom spremenil v omalovaževanje. Belgrajska gospoda, gotova soc.-demokr. naklonjenosti, je postala objestna. Delovne belgrajske vlade zadnjega pol leta ni nič drugega ko ena sama veriga protisocialnih stremeljenj, ki zadevajo delavstvo težje, čim težje so gospodarske razmere, v katerih živi.

Ko je dr. Gosar na poverjeništvu za socialno skrbstvo izdal ono znano stanovanjsko naredbo, ki je imela namen, kapitaliste prisiliti, da s svojim ogromnim kapitalom pomagajo lajšati stanovanjsko bedo, se je pokazalo, da je kapitalizem mobiliziral vse svoje moči, da to naredbo onemogoči. V javnosti se je razvil znamenit boj med dvema nazoroma: socialnim in kapitalističnim. Od ljubljanskega župana dr. Tavčarja, ki je tedaj brnil kapitaliste, do liberalnega ministra dr. Kukovca je bilo vse na delu, da ovrže to naredbo. Videli pa smo tudi, da so se v tem boju celo stranke, ki imajo baje socialen program, držale skrajno žalostno. Glasilo socialdemokracije »Naprej« je s svojim pisanjem tej socialni naredbi več škodoval, ko vsi liberalni listi, v katere so se zatekali prizadeti kapitalisti. Edino naša organizacija je bila, ki je nosila vso težo tega boja proti kapitalu in njegovim belgrajskim zaščitnikom.

Naša industrija trpi vsled pomanjkanja surovin. Na tisoče delavcev je vsak dan v neprestani nevarnosti, da izgube svoje delo in zaslužek. Jeseniške tovarne komaj vzdržujejo svoj obrat, kropska delavska zadruga, ki pomeni za delavstvo dovršeno socializacijo ondotne industrije, je morala že večkrat ustaviti obrat, delavstvo pa je bilo brez kruha. Danes se delo sicer zopet vrši, toda nevarnost je, da nam vsaki dan vrže nekaj tisočev novih brezposelnih na cesto. Osrednja vlada se igra z našo slovensko industrijo in njenim delavstvom, ker noče poskrbeti dovolj surovin, železa, kokska itd.

Usnjarska obrt je v krizi. Nekateri obrti odpuščajo delavce, ker nimajo dela. In to se godi v času, ko je sicer usnjarska konjunktura na višku. Delavci gotovih obratov morajo na cesto v istem času, ko po drugih obratih hočejo uvesti čezurno delo radi nujnih in ogromnih državnih naročil. Delavstvo se zaveda nevarnosti, ki mu preti. Del usnjarskega delavstva je na cesti, medtem ko je drugi del v nevarnosti, da mu vzamejo 8 urni delavnik. Že nekaj časa se čuje, da bo vlada v oblačilni obrti, v katero spadajo usnjariji in predilničariji, uvedla prisilno čezurno delo ter jo postavila pod vojaško komando. Industriji sami so tej nameri točno poučeni, a vlada v Belgradu igra skrivnostno vlogo. Izdati hoče svojo namero pod nedolžnim naslovom zakona o »redu in delu«. Parlamentarni odbor je sicer zavrnil vse načrte, ki so jih imeli v tem oziru demokratični ministri, toda čuje se, da hoče liberalni Drašković ta zakon izvesti sam brez parlamenta in brez kakega odobrenja. To so naravnost nečuvne razmere.

Liberalni minister dr. Kukovec pa, ki ima nalogo ščititi delavske pravice, k vsemu temu molči ali pa to namero celo podpira. Saj tudi ni čuda! Saj on je eksponent najhujšega kapitalizma. Drašković, veliki bankir, dr. Kukovec, njegov opreda, in demokratični ministri so danes najhujša nevarnost za delavstvo.

V času, ko grozi velikemu delu našega delavstva brezposelnost, se belgrajska gospoda igra. V času, ko je na stotine ljudi na cesti radi brezposelnosti, hočejo uvesti prisilno čezurno delo in vojaško komando v obrate. Neizrečeno predrznost je pokazal ministrski predsednik dr. Vesnić, ki je vpričo celega parlamenta izjavil, da je treba 8 urni delavnik odpraviti.

Iz vsega tega je jasno, da kapitalizem pripravlja nov napad na delavsko ljudstvo. Zato je deviza delavstva v tem oziru: Proč s kapitalizmom, proč z liberalci! Socialdemokracija je udinjana kapitalistu, narodni

socialci so privesek liberalcev! Komunisti s svojo nesrečno politiko so povzročili vso to nerečo. Delavstvo bo šlo v boj za kršč. socialno delavsko misel.

Ali se bodo vršila pogajanja z Italijo?

Laški nacionalisti jih hočejo preprečiti. — Laška nasilja.

LDU Belgrad, 21. oktobra. (ZNU) Naša vlada je preteklo soboto obvestila italijansko vlado o imenovanju naših delegatov za direktna pogajanja z Italijo. Naša vlada je javila, da bodo naši delegati do torka dne 26. t. m. pripravljeni, da odidejo na pot. Iz Rima pa še ni prišel odgovor. Ako tudi to pot ne pride do pogajanj, ne bo kriva naša država, ampak bo nosila za to odgovornost Italija.

LDU Belgrad, 21. okt. (ZNU) Ministrski odsek za zunanje zadeve je danes imel sejo, kateri so prisostvovali ministrski predsednik dr. Vesnić, zunanji minister dr. Trumbić, vojni minister in minister za bogočastje. Na tej seji se je razpravljalo o koroškem vprašanju. Vprašanje o odhodu naših delegatov v Italijo ni bilo na dnevnem redu, ker naša vlada še ni dobila tozadavnega poziva iz Italije. To zavlačevanje s strani italijanske vlade tolmačijo na razne načine. Najbrže so vzrok temu socialne borbe, ki pretresajo Italijo. Istotako so zapletene tudi politične razmere, katere je izzval boj Nittija in Orlanda proti Giolittiju, ki je dal iniciativo za pogajanja z Jugoslavijo.

LDU Zagreb, 20. okt. Odbor Narodnih svetov v zasedeni Dalmaciji je dal Jadranskemu zboru nastopno na znanje: V vsej zasedeni Dalmaciji se pripravljajo italijanska vojska in italijanaši po mestih, da iznova prično podirati jugoslovanske trgovine in hiše ter na pogrom proti Jugoslovanom, ako bi jadransko vprašanje ne bilo rešeno na način, ki ga zahtevajo in pričakujejo Italijani D'Annunzievih idealov. Z ozirom na strašne izkušnje, ki jih imajo v tem oziru posebno zadrski Jugoslovani, in z ozirom na grozodejstva, ki so se zgodila v Trstu, Pulju in na Reki, je bojazen Jugoslovanov v zasedenem delu Dalmacije popolnoma opravičena, tembolj zato, ker se dalmastinski italijanaši ter Millo in njegovi častniki ne bi zadovoljili z nobeno tako rešitvijo, ki ne bi vsebovala aneksije Reke, vsega Kvarnera in vsaj Dalmacije po londonskem paktu. — Ti

Zbor zaupnikov S. L. S.

se vrši v ponedeljek dne 25. okt. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o političnem položaju. Poroča dr. Korošec.
2. Naš volivni program. Poroča dr. Gosar.
3. Naše gospodarske naloge. Poroča poslanec Brodar.
4. Sklepanje o kandidatih za volitve v ustavotvorno skupščino.

Pozivljamo vse zaupnike, ki dobe v prihodnjih dneh pismena vabila, da se tega velevažnega zbora zanesljivo vdeležijo.

Načelstvo SLS.

FIŽOL V VOLIVNEM BOJU.

LDU Belgrad, 21. oktobra. Presbiero javlja: Nekateri zagrebški in belgrajski listi napadajo ministra za poljedelstvo in vode, Velizarja Jankovića, češ, da je dobavljaj za našo državo večje količine pokvarjenega fižola. Ta fižol je, kakor trdijo nekateri, nabavil prejšnji minister za poljedelstvo na Krfu. Pooblaščenim smo, da izjavimo, da minister Janković ne samo, da ni kupoval fižola za državo, nego tudi, da v času, ko je bil fižol kupljen, še ni bil minister. Vse to je razvidno iz aktov glede tega predmeta.

podatki, ki so došli iz zanesljivih virov iz Zadra, Šibenika in otokov in kateri niso morda posledica namišljene strahu, ampak so osnovani na podlagi konkretnih in sistematično organiziranih priprav, ki se opažajo zadnje čase po vsej zasedeni Dalmaciji in iz precej jasnih izjav italijanskega nacionalističnega časopisja, so se nemudoma naznanili vladi v Belgradu. Slične podatke je prejel tudi zbor, kakor tudi njegova pisarnica, ki prejema take podatke iz mnogo drugih krajev že nekaj časa sem. Zaupniki na Reki in ob demarkacijski črti javljajo, da je sam šef italijanske špionaže na Reki Perata izjavil, da bodo fašisti in soldateska preprečili pogajanja med Italijo in Jugoslavijo. Tudi vesti, ki dohajajo z raznih strani, poročajo o tem, da je bilo zadnje čase preko Zadra in Šibenika pripeljanih v Dalmacijo več kot 100 vagonov municije in 20 vagonov bodoče žice, se dajo tolmačiti na ta način, da se Millo pripravlja na napad.

LDU Split, 20. okt. Italijanske oblasti so v razglasih pozvale prebivalstvo Šibenika, naj se v času od 1. do 10. t. m. javi pri občini. Od našega prebivalstva se nikdo ni odzval temu pozivu. Vsled tega so pričeli karabinijerji po cestah aretirati mlade ljudi. Istotako so pričeli aretirati delavce na ta način, da so jih zvečer čakali pri vratih tvornice. Vse te ljudi so zaprli in jih ob prvi priliki v skupinah od 150 do 200 poslali s parnikom »Sarajevo« in »Trieste« v Jakin. Opažamo, da so karabinijerji najprej prihajali k vratom tvornice in opazovali delavce pri izhodu. Nato so pričeli aretirati posameznike pri vratih. Ko je delavstvo to videlo, je pričelo zvečer odhajati iz tvornice čez zid na morski strani. Kmalu pa so karabinijerji to zapazili in so čakali na oglih in prijeli vsakega, ki so ga dobili. Karabinijerjem je pri tem pomagala tudi vojska. Kakor hitro so izšli pozivi italijanskih oblasti za prijavo, je pričelo prebivalstvo bežati iz Šibenika v vasi, v gore, v gozdove in v svobodno Dalmacijo.

Somišljeniki! Somišljenice SLS!

Volivni odbor S. L. S. za Ljubljano sklicuje

v nedeljo 24. oktobra 1920

VOLIVNI SHOD

somišljenikov in somišljenic S. L. S. za Ljubljano.

Dnevni red:

1. Političen položaj.
2. Slučajnosti.

Shod se bo pričel točno ob pol 11. uri dopoldne.

Vstop na shod bo dovoljen le proti vstopnicam, katere bodo delili naši somišljeniki in somišljenice pri svojih krajevnih odborih. V tajništvo S. L. S. za Ljubljano, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje, se bodo dobile vstopnice za shod vsak dan od 8.—12. opoldne in zvečer od 7.—9. v nedeljo dne 24. t. m. pa od 8.—10. dopoldne.

Vsi naši somišljeniki in somišljenice naj si preskrbe vstopnice.

Častna dolžnost velevala vsakemu našemu somišljeniku in somišljenici:

V nedeljo dne 24. oktobra 1920 ob pol 11. uri v veliko dvorano Unionala!

Volivni odbor S. L. S. v Ljubljani.

Volivni boj.

Volivni boj, ki se dolgo časa ni mogel prav razvneti, postaja zadnje čase vedno jačji. Stranke že stopajo na dan s svojimi oklici in kandidati. Včeraj je imela stranka kapitalistov, znana pod imenom JDS., svoje zborovanje v Ljubljani. Govoril je dr. Žerjav. Ta mož, voditelj mladine, ki z vso silo lezejo v Belgrad pod podplate, je podal svoj program. Ne vprašajte, kakšen je! Dr. Tavčar v poslednji izdaji! Dr. Žerjav je zadnje čase študiral, kako bi zlimal svojo razbito barako. Samostojne kmete in liberalne narodne socialce je hotel spraviti pod stari klobuk. To pa ni šlo, ker je preveč kandidatov. Vsak liberalce, ki ima za seboj eno pivsko omizje, mora biti kandidat. Ker pa je takih liberalcev na Slovenskem vendarle več kot 38, se je sloga med liberalci raztrgala. Sedaj bodo nastopile tri stranke liberalcev. Na ta način upajo vjeti tudi več glasov.

Liberalni kapitalisti — govore! — Na zboru izvrševalnega odbora JDS. je voditelj dr. Žerjav razgrinjal program stranke za volitve v konstituanto. Nas najbolj zanimajo njegovi zares sijajni socialno-politični nazori. V prvi vrsti se je prav toplo izrekel »za zaščito zasebne lastnine«. Pripušča pa podržavljenje nekaterih obče koristnih podjetij, a le pod pogojem, če državni aparat producira ravno toliko kakor zasebni — kapitalistični. Iz tega se lahko razbere, da je voditelj JDS. zoper vsako moderno socialno-politično zakonodajo in da mu je v prvi vrsti na srcu interes zasebnega kapitala. Nadalje je zanimivo, da govori dr. Žerjav o strogi dolžnosti dela in se posebno široko bavi z vprašanjem osemurnega delavnika. Prav odločno je zoper splošno vpeljavo osemurnega delavnika v vseh industrijskih podjetjih in kliče proti njemu na pomoč državo. O tem pa, kar delavstvo najbolj zanima, o dolžnosti dela za vse, ki sedaj nič ne delajo, ampak le uživajo sadove tujega dela ter sede na svojih rentah in tantiemah, voditelj JDS. trdovratno molči. Sicer pa je dr. Žerjav imel veliko lepih besed za trgovce in kapitaliste, ki se jim itak ne godi ravno slabo. Višek hinavščine pa je, kar si je dr. Žerjav dovolil govoriti o stanovanjskem vprašanju. Drznil si je izjaviti, da njegova stranka vse sile združila na to, da prisili zasebni kapital k zgradbi stanovanj. Ko je naš dr. Gosar tako naredbo izdal, pa so bili ravno dr. Tavčar, dr. Kukovec in drugi, ki so sedaj z dr. Žerjavom na kandidatski listi, na delu za to, da to naredbo preprečijo.

Stranka takih mož ne bo igrala pri nas nobene vloge več, pa naj si nadene še sto samostojnih in narodno-socialnih republik!

JDS. v Ljubljani. Ker bela Ljubljana še preklinja stranko liberalcev, ki vzbujajo svojo belgrajsko politiko, katero vodijo mladini, splošen odpor, bo JDS. v Ljubljani postavila le starine tistega kova, ki še vlečejo. Kandidirali bodo: dr. Tavčar, prof. Reisner, uradnik trgovske zbornice dr. Mohorič in še en tak gospod. Tega je težko dobiti, ker nihče ne gre rad na mesto, kjer bo propadel.

JDS. na deželi bo kandidirala svoje mladinske prave dr. Žerjava in dr. Kukovca. V najboljšem slučaju bodo izvoljeni generali brez armade. Da bi namreč ta stranka v kateremkoli okraju spravila skupaj več glasov kakor za en mandat, je čisto izključeno. a to bi bilo liberalcem tudi dovolj, da pridejo v parlament le generali. Rekrute jim poskrbita po njih računu samostojna in narodno-socialna stranka.

Narodni socialci bodo v Ljubljani kandidirali poleg Deržića, ki bi rad postal z Žerjavovo pomočjo najmanj minister, če ne še kaj več, tudi Brandnerja, Podbevška in Hiterja. — Na štajerskem hočejo ti narodni socialci kandidirati dr. Rybača, meneč, da bo njegovo ime bolj vlekel ko pa firma te stranke.

Samostojneži bodo morali kandidirati tudi doktorje. Pravijo, da bodo kandidirali dr. Vošnjaka in dr. Novačana. Tako bodo po volitvah vsi dr. Žerjavovi politični prijatelji zopet pod eno liberalno streho z dr.

Sirite „Večerni list“!

Tavčarjem vred. Tedaj bo konec samostojne in narodnosocialne gloriole.

Mi pa vemo, da bo te gloriole konec že 28. novembra, ko bo ljudstvo to igro temeljito zmešalo in vse te stranke vrglo čez prag. Ljudstvo bo šlo v boj za avtonomijo Slovenije, ki jo liberalci prodajajo Belgradu za ministrske stolce!

Uspehi hrvatske ljudske stranke v Hrv. Primorju. Nepričakovano sprejemljivost za misel ljudske stranke kaže v sedanjem volilnem boju Hrv. Primorje. Ljudje se z zaničevanjem obračajo od demokratskih frazerjev in komunističnih kričavcev in trumoma pristopajo k Pučki stranki. Le-ta med Primorci pridno orje in seje; njeni shodi so se vršili v Dolu, Bribiru in Cirkvenici in so povsodi izvrstno izpadli. Zdi se, da je zlasti demokratska stranka v Primorju sedaj dogospodarila. Da preslepi volilce, ustanavlja nove stranke. Tako je dr. Lenac ustanovil »Jugoslovansko kmetsko in delavsko zvezo«, druga skupina demokratov ustanavlja stranko »mornarjev in ribičev«; tretjo kandidatno listo sestavlja zase Franko Potočnjak, četrti Emin Car, a dr. Orlič snuje »Narodno socialistično stranko«, ki bo seveda tudi postavila svojo kandidatno listo. Bistvo primorsko ljudstvo bo vso to gospodo, ki se vsiljuje na volilno pojedino, odklonilo s prirojeno šegavostjo: »Gospoda, preveč vas je — žlic nedostaja za vas vse; da ne bo zamere, idite vsi skupaj z bogom!«

Neresnične vesti o volivnih sporazumih Hrvatske ljudske stranke. »Narodna Politika« opozarja somišljenike, naj ne verjamejo nobenim vestem o kakem volivnem sporazumu Pučke stranke. Stranka doslej še ni nikjer in z nikomur sklenila volivnega sporazuma, marveč gre svobodna in samostojna v volitve.

Spojitev Medakovičeve skupine z radikalno stranko. Dr. Bogdan Medaković je v belgrajski »Samoupravi« objavil pismo, v katerem izjavlja, da s svojimi tovariši pristopa radikalni stranki.

ŠTRAJKI NA ANGLEŠKEM.

LDU Belgrad, 21. oktobra. (ZNU) »Politika« javlja iz Londona: Skupščina delavske stranke je pozvala vse delavstvo, naj se pripravi za borbo glede urejevanja plač. V primeru, da se njihovim zahtevam ne zadovolji, so sklenili delavci, da prično prihodnjo soboto zopet stavkati. Stavka rudarjev je popolna. Ne dela se v nobenem rudniku. Iz rudnikov samo še črpajo vodo, da bi ostali porabni in da jih ne bo zalila voda. Število brezposelnih delavcev je vsaki dan večje. Ako se položaj v kratkem ne izboljša, bo doseglo to število dva milijona. Izvoz premoaga je iz Anglije popolnoma ukinjen. Tudi delavci v pristaniščih so pričeli stavkati. Železniški nameščenci še niso ustavili dela. Tajnik zveze železničarjev, Thomsa, je na zborovanju izjavil, da sedaj še ni časa za borbo med delom in kapitalom. Treba je misliti na nevarnost, ki jo lahko donese ta boj s seboj, da se popolnoma uniči Anglija.

MACEDONSKA IRENTA.

LDU Sofija, 21. oktobra. (PB) Dne 17. t. m. se je tukaj otvoril macedonski kongres. Otvoril ga je predsednik ujedinjenih macedonskih zvez, Karandjelov. V svojem otvoritvenem govoru je naglašal, da so Macedonci zopet prišli pod črno robstvo. Macedonci pa niso obupali in ne bi bili Macedonci, če bi se ustrašili boja, ki jih čaka. Macedonci hočejo v prihodnosti voditi to borbo z zakonitimi sredstvi. Po govoru Karandjelova se je vršila volitev predsednika.

ZDRAVJE GRŠKEGA KRALJA.

LDU Belgrad, 21. oktobra. (ZNU) »Politika« javlja iz Soluna: Z ozirom na zdravstveno stanje grškega kralja prihajajo iz Aten povoljne vesti. Poslednji zdravniški buletin, ki je bil izdan včeraj zjutraj, označuje zdravje grškega kralja zadosi boljše. Temperatura je znašala včeraj 39, puls 124, dihanje 34. Mrzlica pojenjuje. Pljučnica je na isti stopinji. Poslanci razpuščenega narodnega predstavništva opuščajo agitacijo za volitve in vsak dan v velikem številu prihajajo v Atene. Dan se stanka parlamenta še ni določen.

TRGOVSKI ODNOSAJI MED JUGOSLAVIJO IN NEMCIJO.

LDU Belgrad, 21. oktobra. (ZNU.) Nemški opravniki je posetil zunanega ministra in se z njim razgovarjal glede trgovskih odnosov med Nemčijo in našo državo.

IZ ZUNANJE POLITIKE.

LDU Belgrad, 21. oktobra (ZNU) »Tri-buna« javlja iz Bukarešte: Take Jonescu pride v Belgrad najbrže 4. novembra. Če bi se pogajanja z Italijo dotlej še ne končala, bi se njegov prihod odgodil za nekaj časa.

LDU Belgrad, 21. oktobra. (ZNU) V političnih krogih menijo, da bo Poljska pristopila k mali ententi.

LDU Belgrad, 21. oktobra. (ZNU) Kerenskij se te dni mudi v Pragi. Ako mu bo mogoče, pride tudi v Bukarešto. Politiki mnogo pričakujejo od njegove akcije. On

je mnenja, da je mali ententi mogoče izvesti, da reši tudi rusko vprašanje, ki vedno bolj zapleta evropski položaj.

LDU Belgrad, 21. oktobra. (ZNU) V političnih krogih smatrajo za verjetno, da bo Venizelos vsled zapletitve, ki so nastali na Grškem ter vsled bolezni grškega kralja odgodil svoj obisk v Bukarešti. Na vsak način pa se hoče Venizelos sesti s Take Jonescom še pred 4. novembrom.

VEČERJA NA ČAST POLKOVNIKU.

LDU Belgrad, 21. oktobra. (ZNU) Srbsko novinarsko združenje je v hotelu »Srbski kralj« priredilo slavnostno večerjo na čast švicarskemu polkovniku Feilerju, ki je bil vojni kritik ženevskih dnevnikov. Poleg zastopnikov belgrajskega časopisa je bil povabljen na soiré tudi minister dr. Ninčić, zastopnik vojske polkovnik Marković in major Marinković, profesor Reiss in zastopnik narodnih poslancev Žugič. Tekom večerje je minister dr. Ninčić pozdravil polkovnika Feilerja, ki je odgovoril s pozdravom našemu narodu in vojski, ki je o njih imel najlepše mnenje še v dneh našega izgnanstva, ko se o mali Srbiji in njeni vojski še ni veliko vedelo.

Politične novice.

+ **Za Jugoslavijo.** Hrvatski listi beležijo nove sramotne slučaje o batinanju državljanov v naši »demokraciji« Jugoslaviji. Topot je bil batinan višji državni uradnik: Tomo Triplat, kraljevi okrajni veterinar in honorarni veterinar garnizije v Petrinji. Njega je izbatinal podpolkovnik Teodor Živković najprej molče, v vojaški pisarni, nato pa kot službeno osebo še pred vojaki. Triplat je prijavil dogodek brzojavno vojnemu ministru in hrvatskemu banu ter ga objavil tudi v prinski »Ravnopravnosti«. — Drugi slučaj se je pripetil 13. t. m. v Mokricah. Tam so orožniki ponoči prišli po krčmarja Galijana zaradi sina, ki se je pregrešil proti vojaškemu zakonu. Galijan ni hotel odpreti, dasi so mu orožniki s puškinimi kopiti skoroda razbili vrata. Orožniki so šli nato k vaškemu staršini, ki je kahal žganje in so tu pili do jutra. Zjutraj so odšli po Galijana in ga suvaje in klofutaje odvedli po vasi. Ko so prišli z njim v gozd, so ga bili s puškinimi kopiti in mu grozili, da ga ubijejo, ako le pisne. — S takimi metodami se ubija pri nas ljudem v glavo prepričanje, da je v Jugoslaviji dobro biti. Batinanje se je uvedlo pod prvo demokratsko vlado in demokraciji so še danes zvesti pristaši te metode. Tako so demokraciji posredovali za orožniškega kapitana B. Vukojevića, ki bi bil moral biti te dni radi surovega ravnanja z ljudstvom za kaznen prestavljen iz Petrinje. Demokraciji so se potegnili zanj kot pravega patriota in mož bo ostal na svojem mestu. Demokraciji so se pač zakleli — za Jugoslavijo. Ako kdo tega ne verjame, ne moremo pomagati.

+ **Brezkrajni razcep nemških socialistov.** Na Nemškem je sedaj pet marksističnih strank, ki so nastale potom cepitve iz prvotne socialnodemokracijske stranke po temle redu: Zaradi Scheidemannove politike začasa svetovne vojske se je razcepila socialnodemokracijska stranka v večinske in neodvisne socialiste. Pod vplivom ruskega boljševizma so se kasneje iz Neodvisne socialistične stranke odcepili špartakovski in osnovali Komunistično stranko, ki se je pa kmalu tudi razcepila in so si njeni nezadovoljniki ustanovili novo Komunistično delavsko stranko. V tem se je pa v Neodvisni socialistični stranki pripravil nov razcep, ki se je pravkar izvršil v Halleju, kjer je izključila večina, ki se je izrekla za pristop III. internacionali, manjšino, ki je bila proti temu pristopu. Zaenkrat sta oboja dela ohranila dosedanja naslov Neodvisne delavske stranke. Tako se dele sedaj socialisti na Nemškem na pet strank, ki druga drugo najbesnejše pobijajo. Račun plačujejo ljudske množice v dušnem in gmotnem oziru.

+ **Proti političnim blodnjam.** Spričo pogubnega dela radičevcev in frankovcev, ki se med Hrvati nevarno širi, »Narodna Politika« znova opozarja na blodnost tega dela in njegovih ciljev in piše: »Pogubne metode centralizma, ki jih je uvedel pri nas Svetozar Pribičević, so pripravile tla ravno tistim elementom v politiki, ki so v znamenju reakcije na metode centralizma prešli v drugo skrajnost in iskali izhoda tam, kjer ga ni mogoče najti in odkoder bi prišla samo smrt še za tisti žarek svobode, ki ga uživajo Hrvati. Radičević in frankovci so zamenjali metodo državne uprave z državo samo in naperili svoj boj proti državi kot taki, dasi sami niso vedeli, kam bi njihova borba dovedla Hrvate. Oni se niti danes ne ogibajo teh metod... Oni so dovedli našo politiko začasa Avstrije do poluma in enak konec uturene biti tudi topot. Proti tem metodam v političnem redu mora nastopiti vsak, komur so na umu narodni interesi. Kdor ne kaže toliko moči in sposobnosti, da bi šel v boj proti negativnostim, ki so naravna posledica vsega, kar smo preživeli,

ta se ne zaveda posledic, ki bi jih moglo imeti popuščanje negativnim strujam.«

+ **Avstrijski komunisti priznavajo svoj poraz.** Dunajska »Rote Fahne« piše: »Avstrijski delavski razred odklanja komunizem — to je zmisel volitev. Kdor te resnice ne prenese, naj išče tolažljivejšo razlago za volilni izid; nam se zdi potrebno, da našega poraza ne olepšavamo marveč da ga spoznamo v celi njegovi veličini. In tu moramo priznati, da volilne številke niti vsega ne povedo. Da smo v celi Avstriji dobili samo 27.000 glasov, je hudo, toda mnogo huje je nesorazmerje med našim volilnim številom in številom naših članov. Dočim so dobile vse druge stranke mnogokratno več glasov, kakor štejejo članov, imamo komunisti pred seboj dejstvo, da je bilo na Dunaju oddanih znatno manj glasov, nego imamo vpisanih članov. Ta izid volitev dokazuje, da ogromna večina avstrijskega delavstva noče boja, ampak mir, da ni revolucionarna, ampak reformistična.« Avstrijsko delavstvo je pač videlo sadove komunizma v Rusiji in na Ogrskem in je inteligentno dovolj, da je iz svojega spoznanja znalo delati zaključke.

+ **Odpor proti komunistom v Italiji.** Spričo čimdalje drznejšega nastopanja komunistov in anarhistov v Italiji se javlja med prebivalstvom tudi čimdalje močnejši odpor. Časopisje poziva vlado, naj napravi konec anarhistični strahovladi v deželi. Vlada je tudi res začela nekoliko ostreje nastopati proti anarhistom in je pozaprila veliko anarhistov in komunistov. Kar je med temi inozemci, jih namerava izgnati.

+ **Kako so volile Dunajčanke.** Glasom uradnih podatkov je volilo ob zadnjih volitvah na Dunaju: za krščanske socialce 93.269 moških in 141.329 ženskih volivcev; za socialne demokrate pa 170.539 moških in 167.712 ženskih volivcev. Za krščanske socialce je bilo torej do 50.000 žensk več nego moških, dočim je volilo socialne demokrate 3000 žensk manj nego moških.

+ **Žensko volilno pravico hočejo odpraviti na Ogrskem.** Zakonski predlog v tem smislu je že predložen parlamentu.

+ **Izgon boljševiških delegatov.** Nemška vlada je ruska boljševiška delegata Sinovjeva in Lozovskega izgnala; na njuno prošnjo so jima dali odlog za odhod do 23. oktobra. — Italijanska vlada je v tem sporočila Lozovskemu, da mu ne dovoli dohoda v Italijo.

+ **Za obnovitev sijaja Štefanove krone.** O priliki neke vojaške slovesnosti je rekel Horthy v svojem govoru, da mora Madjarska ostati zvesta svojim tradicijam in upostaviti sijaj Štefanove krone. Vendar pa je treba sedaj najprej urediti državo na znotraj in na zunan, šele potem bo čas, rešiti vladarsko vprašanje. Horthy se zavaruje proti vestem, da bi hotel on sam zasedati prestol.

Dnevne novice.

— **Škof Mahnič umira.** Krški škof dr. Anton Mahnič se je bil zdravil v Varaždinskih toplicah. Ko se je vračal, se mu je stanje tako poslabšalo, da je moral ostati v Zagrebu kot gost nadškofa dr. Bauerja. Zadnje dni se mu je stanje zelo poslabšalo; 20. t. m. je v navzočnosti zagrebskega nadškofa in križevskega škofa prejel sveto poslednje olje. Ure velikega moza se stekajo. Duševno je še popolnoma bister, a telesno trpljenje je veliko. Iskreno se priporoča v molitev.

— **Kuge na Reki ni več.** LDU Belgrad, 21. okt. (ZNU) Naša sanitetna komisija javlja, da se na Reki v zadnjem času kuga več ne pojavlja.

— **Časten grob Zorojevića na Dunaju.** Dunajski listi poročajo, da bodo truplo maršala Svetozarja pl. Borojevića iz Celovca prepeljali na Dunaj in ga tam z velikimi slovesnostmi pokopali v častnem grobu pod arkadami na centralnem pokopališču.

— **Dan snage je priredil 19. t. m.** zagrebski mestni fizikat. Ta dan so hodili organi fizikata po vseh javnih lokalih in zasebnih hišah, da ugotove nedostatke glede snage. Kakor poročajo zagrebski listi, so imeli ti organi marsikje marsikaj videti, kar ne bi bilo niti pričakovati. Komisija je bila naprej naznanjena. Sedaj čaka vse nemarneže globa.

— **Adresar za Slovenijo,** katerega že težko pričakujejo vsi, posebno pa industrijski, trgovski in obrtniški krogi, je že v tisku in izide tekom prihodnjega meseca. Knjiga bo imela bogato vsebino in bo nudila vsakemu brez ozira na stan in poklic, zlasti pa kupčijskim in obrtniškim krogom splošno sliko našega gospodarskega razvoja in bo pokazala vsakemu pot in možnost uspešne oddaje svojega blaga in pa nabavo njemu potrebnih predmetov ter se vsem krogom toplo priporoča. Knjiga lično vezana stane v prednaročbi 240 K proti takojšnjemu predplačilu 120 K in se naroča pri

uredništvu Adresarja, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

— **Vojaška uprava zida.** LDU Belgrad, 21. oktobra. Tekom letošnjega leta je vojno ministrstvo sezidalo v Belgradu in okolici 54 poslopij, ki služijo vojski. (Kaj pa je vojaška uprava storila pri nas?)

— **Jugoslovanski ujetniki v Sibiriji.** Ujetniki, ki so se vrnili v domovino, pripovedujejo, da se nahaja v zahodni Sibiriji še kakih 12.000 Jugoslovancev. Nahajajo se v zelo neugodnih razmerah. Vsi bi se radi vrnili, toda preko Urala ne morejo, a preko Vladivostoka je pa predalet in zelo nevarno.

— **Koruza za Črnoğoro.** Ministrstvo za prehrano je nabavilo 500 vagonov koruze, katero bo odposlalo za prehrano prebivalcev v Črniğori.

— **Tečaji za analfabete.** LDU Belgrad, 21. oktobra. (ZNU.) Minister za prosveto je pozval vse šolske nadzornike, naj naroče učitelstvu in katehetom, naj organizirajo tečaje za analfabete. Ti tečaji naj se pričnejo 1. novembra t. l. in bi se končali 1. aprila 1921. Koncem tečaja bodo šolski nadzorniki izpraševali učence. Za vsakega učenca, ki bo izkušnjo preстал, bodo dobili učitelji po 30 dinarjev nagrade.

— **Valute na zagrebški borzi 21. okt.** 1 dolar 126 K, avstrijska krona (100) 36 K 50 vin.; carski rublji (100) 105 K; francoski frank (100) 850 K; marka (100) 198 K; lej (100) 210 K.

Ljubljanske novice.

lj V št. Jakobski prosveti bo v nedeljo zvečer ob pol 7. uri predaval g. Fr. Teršer glav. Udeležite se v obilnem številu!

lj Izvirno predstavo v Ljudskem domu priredi to nedeljo 24. oktobra ob 6. uri zvečer Orlovski odsek Mladeniškega društva. Na sporedu je govor g. Teršer glava. popolnoma nova igra »Brat Janez« in srečolov; med mnogimi in lepimi dobroti sta tudi dve rejeni ovci. Predprodaja vstopnic v Rokodelskem domu v soboto od 6. do 8. ure zvečer in v nedeljo dopoldne, cene so razvidne iz plakatov. Pridite!

lj Za atašeja na češkoslovaškem konzulatu v Ljubljani je imenovan g. dr. Zahorsky.

lj Ranjenci s Koroškega. Včera zvečer so pripeljali v Ljubljano dva srbska vojaka, ki sta bila ranjena ob nemškem napadu na št. Jakob v Rožu. Eden je ranjen v hrbet, drugi v nogo.

lj Konji so se splašili danes ob 11. dopoldne v Florjanski ulici. Nekdo je vozil od dolenjskega kolodvora drva. Pri gostilni »pri Amerikancu« sta se oba konja splašila in zdirla s težkim vozom po ulici navzdol. Zaletela sta se z vso silo v pošto na Starem trgu. En konj je skoro ubit, drugi je tudi ranjen. Voz z drvni je pokopal oba konja.

PRIPRAVE ZA VOLITVE V BOSNI.

LDU Sarajevo, 21. oktobra. (ZNU) Včera se je pričelo zborovanje Hrvatske delavske stranke za Bosno in Hercegovino. (To je najbrže Hrvatska težaška stranka, ki je kmetska in delavska. Op. ur.) Zborovanju je predsedoval Matoš Šponijak. Na dnevnem redu je bilo vprašanje volitev v konstituanto. Konference se je udeležil tudi minister dr. Drinković, ki je podal nekaj pojasnil o stališču Narodnega kluba z ozirom na ureditev naše države.

TURŠKI IZSELJENCI.

LDU Belgrad, 21. oktobra. (ZNU) Ministrstvo za notranja dela je izdalo naredbo, da se izseljenci turške narodnosti, ki so se po balkanski vojski svojevoljno izselili s svoje zemlje in se sedaj vračajo, ne smejo smatrati več za naše državljane. Isto velja tudi za izseljence, ki so kristjani, izvzemši one, ki so se za vojne odzvali dolžnosti kot naši državljani.

ZA PRESTOL VADLJAJO.

LDU Pariz, 21. oktobra. (PB.) Če pride do izpremembe na grškem prestolu, javlja »Excelsior« kot zanesljivo vest, da bi se v tem primeru kralj Konstantin zapostavljal temu, da bi prestol zasedel njegov najmlajši sin princ Pavel in da bi potem poizkusil s pomočjo svojih pristašev vrniti se v Atene. »Excelsior« piše, da bi v tem primeru zavezniki ponudili prestol drugemu sinu belgijskega kralja Alberta.

Narodno gledališče.

Opera:

Petek, 22. okt.: »Faust«. A
Sobota, 23. okt.: »Lepa Vida«. E.
Nedelja, 24. oktobra: »Od bajke do bajke«. Izven.
Ponedeljek, 25. oktobra: Zaprt.

Drama:

Petek, 22. okt.: »Anlisa«, uradniška predstava. Izven.
Sobota, 23. okt.: »Ljubimkanje«. D.
Nedelja, 24. okt.: »Pohujšanje v dolini Šentflorijanski. Izven.
Ponedeljek, 25. okt.: »Ljubimkanje«. C

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.